

národní
úložiště
šedé
literatury

Lze obejít Svět za šest hodin? Můžete to zkusit na Třeboňsku – rybník Svět slaví 450 let

Taussiková, Jitka
2021

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-538025>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 28.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Lze obejít Svět za šest hodin? Můžete to zkusit na Třeboňsku – rybník Svět slaví 450 let

Rybník Svět u Třeboně byl prvním velkým dílem Jakuba Krčína. Kvůli odporu třeboňských měšťanů při jeho stavbě dal sám Krčín rybníku jméno Nevděk. Rybník se dočkal několika úprav, té poslední v roce 2002, kdy byl vybudován bezpečnostní přeliv.

Prvním velkým dílem Jakuba Krčína ve funkci regenta rožmberských panství byla stavba rybníka Svět, zahájená v roce 1571. Stavba se setkala s velkým odporem třeboňských měšťanů. Krčín ale prosadil svou a dal zbourat celé Svinenské předměstí včetně kostela sv. Alžběty, špitálu augustiniánského kláštera nebo Trubáčkova mlýna na Spolském potoce. Vedle obytných stavení a zemědělských objektů byla dotčena i zkulturnovaná půda – sady, zelinářské zahrady, louky a pole. Přeložena byla i Struha, později nazvaná Zlatá stoka, z jihozápadního okraje Třeboně na severovýchodní. Později jej za to kritizoval i kronikář Václav Březan, který napsal: „*Třeboni Krčín záhubu přinesl. V té příčině byl-li Krčín dobrý hospodář a politický člověk, že takové město a pevnost snížil, rozumnému člověku k soudu podává se.*“ Pro odpor celé Třeboně dal Krčín rybníku jméno Nevděk.

Problémy byly i se založením hráze, která měla na některých místech nevhodné podloží – rašelinu nebo tekuté písky, a bylo nutné navázat mnoho dalšího materiálu. Bez potíží se neobešlo ani první vypuštění rybníka v roce 1575, kdy Krčín sděluje: „*Velicí rybníci, kteří se letos loviti budou, dobře opadají a všudy je beze škody kromě na rybníce novém Nevděku: hrubě se hráze šalují a vždy po vodě do rybníku ustupují.*“

Podle prvního návrhu měl mít rybník rozlohu 380 jiter – cca 110 ha. Rybník byl dokončen v roce 1574 a měl rozlohu 360 ha. Propojily se i vody Nevděku a Opatovického rybníka, i když tyto rybníky byly nadále nazývány odděleně a lovily se ve dvou lovištích. K rozdělení došlo po povodni v roce 1610. Nevděk zaplavil i starší rybník Cirkvičný (z roku 1451), ale v roce 1610 došlo opět k jejich oddělení.

Výlov konaný 28. září 1583 za Krčínovy přítomnosti byl velmi úspěšný, o čemž regent ihned vladaře Viléma informoval a neopomněl si rýpnout do svých kritiků. Napsal: „*Chválím milého Pána Boha, že není po vůli zlých a neupřímných lidí; nebo když uslyší, že se Vaší milosti na rybnících letos dobře dařilo, a zvláště na těch, které nově udělali, budou je uši bolet; přál bych, aby je i jazykové bolely, a ústa aby jim stekla, aby podruhé toho nemluvíli, zač se nyní musejí stydět.*“

V letech 1929–1930 pak byla rekonstruována hlavní výpust podle projektu Ing. Jindřicha Šimana a v roce 2002 byl vybudován také bezpečnostní přeliv. „Není mnoho rybníků s tak pestrá historií, jako je rybník Svět nad městem Třeboní. Již při jeho zakládání bylo obětováno celé Svinenské předměstí renesanční Třeboně a pro veliký odpor ze strany treboňských konšelů si vysloužil tento rybník od svého stavitele Jakuba Krčina název Nevděk. Až později byl přejmenován na Svět. Krčín též nesměl při stavbě opatřit rybník tzv. bezpečnostním přelivem, což se nevyplatilo při povodních v r. 1890, kdy se hráz protrhla. Třeboní však prakticky ublíženo nebylo, hradby města posloužily jako další hráz. Na dostavbu tohoto přelivu si Svět počkal více než 400 let až do roku 2002, kdy po mimořádných povodních byla jeho staviteli projevována úcta a vděk postavením sochy na hrázi tohoto jihočeského velikána. Dnes si už nikdo nedovede představit Třeboň bez dva kilometry dlouhé přírodní veslařské dráhy, dvou nádherných pláží, tradičních výlovů a neméně tak i bez procházek v parku Lázní Aurora. Pouze v Třeboní se můžete dát Cestou kolem Světa a nebude vám to trvat déle jak půl dne,“ říká náměstek generálního ředitele Národního zemědělského muzea Jiří Houdek.

Dnes slouží rybník Svět vedle produkce ryb také k rekreaci a sportu. Od roku 1932 je zde provozován veslařský sport a celé generace zdejších veslařů slavily úspěchy na mistrovstvích Evropy, světa i na olympiádách. Od 50. let 20. století je zde i jachetní oddíl. Kolem Světa vede 12 km dlouhá naučná stezka s 16 informačními panely o zdejší přírodě, krajině, historii rybářství, lázeňství a lidové architektury.

Národní zemědělské muzeum je státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem zemědělství. Zabývá se zejména tematikou zemědělství, lesnictví, myslivosti, rybářství, zahradnictví, potravinářství, zpracování zemědělských produktů, vývoje venkova a kulturní krajiny. Národní zemědělské muzeum má kromě hlavní výstavní budovy v Praze také dalších pět poboček – Čáslav, zámek Kačina, zámek Ohrada, Valtice a nově otevřené muzeum v Ostravě. Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství Ohrada je nejstarším loveckým muzeem v Evropě. První muzejní sbírky loveckých trofejí a vycpanin zde byly umístěny již v roce 1842. Unikátem je Sallačova sbírka několika set exponátů paroží a souroží. Barokní zámek Ohrada nabízí také působivé interiéry, zejména hodovní sál vyzdobený barokními loveckými motivy, nábytkem z paroží a kopiemi velkoformátových pláten J. G. Hamiltona. Každý rok připravuje muzeum několik výstav tematicky souvisejících se zaměřením pobočky.

Více na www.nzm.cz

Kontakt:

Ing. Jiří Houdek, ředitel pobočky Ohrada

Tel.: 724 996 626

jiri.houdek@nzm.cz

Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství

Ohrada 17, 373 41 Hluboká nad Vltavou